

PROIECT DE LECȚIE

Clasa: a IV-a
Disciplina: Limba și literatura română
Unitatea de învățare: Colecționăm timp liber
Subiectul lecției: Părți de vorbire (substantiv, adjectiv, pronume, verb)
Tipul lecției: Recapitulare și sistematizare a cunoștințelor

COMPETENȚE SPECIFICE VIZATE:

1.4. Manifestarea atenţiei faţă de diverse tipuri de mesaje în contexte previzibile;
1.5 Manifestarea interesului pentru receptarea mesajului oral indiferent de perturbările de canal;
4.1. Recunoaşterea şi remedierea greşelilor de ortografie şi de punctuaţie în redactarea de text;

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

O1 – să definească părțile de vorbire (substantiv, adjectiv, pronume și verb) și caracteristicile acestora, pe baza indicațiilor cadrului didactic;
O2 – să identifice părțile de vorbire studiate, analizându-le gramatical;
O3 – să rezolve exercițiile din fișele date, conform cerințelor itemilor.

STRATEGII DIDACTICE

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, exercițiul, ciorchinele, joc didactic
Mijloace didactice: cretă colorată, foaie flipchart cu exerciții, fișă cu părțile de vorbire, căsuță: părțile de vorbire, foarfecă, lipici
Forme de organizare: frontală, individuală
Forme de evaluare: evaluare formativă, autoevaluare, observare sistematică a elevilor, aprecieri verbale individuale și colective
Durată: 50 de min

BIBLIOGRAFIE:

1. ***Programa școlară*** *– Limba și literatura română, clasele a III-a și a IV-a*, aprobată prin ordinul ministrului Nr. 5003/02.12.2014

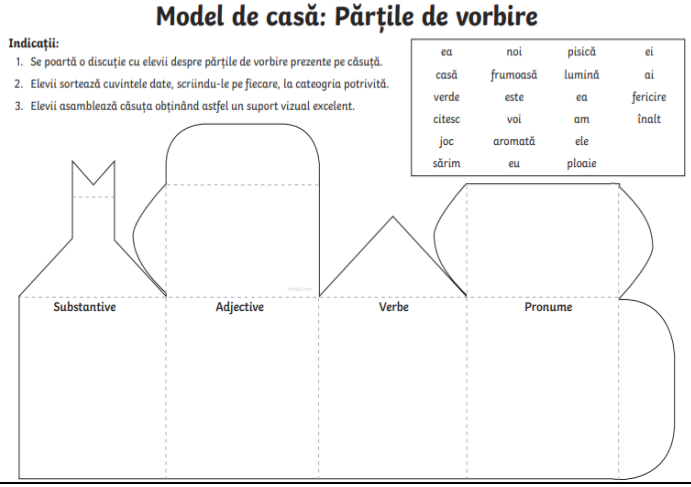
2. www.twinkl.ro

MOMENTELE LECȚIEI	Ob Op	ABORDAREA PREDĂRII – ÎNVĂȚĂRII	STRATEGII DIDACTICE			
			Metode și procedee	**Forme de organizare**	**Resurse materiale**	**Evaluare**
1. Moment organizatoric 1 minut		Voi asigura climatul de ordine și disciplină necesar desfășurării orei în bune condiții. Voi ruga copiii să își pregătească instrumentele de scris și caietul pe care vom lucra.				
2. Captarea atenției 3 minute		Voi citi elevilor ”Legenda părților de vorbire” (Anexa 1). **<u>Legenda părților de vorbire</u>** Se spune că demult, înainte ca lumea să fie lume, așa cum o știm noi astăzi, a fost o inteligență atotputernică pe care oamenii au numit-o, mai târziu, Dumnezeu. Și pentru că era singur și atotputernic, Dumnezeu a inventat CUVÂNTUL prin care a creat lumea. Se crede că primul cuvânt a fost **verbul**, care avea puterea de a face, și așa Dumnezeu a făcut cerul și pământul. Și pentru ca pe pământ să se întâmple tot felul de fapte, mai târziu, au fost creați și oamenii. Atunci verbul exprimă toate acțiunile și stările oamenilor: a râde, a munci, a iubi, a alerga, a căuta, a dormi, a mânca, a citi, a învăța și multe altele. Pentru a umple cerul și pământul, Dumnezeu a creat **substantivul**. Și așa au apărut lumina, ziua, noaptea, apele, mările, anotimpurile, zilele, pomii, animalele, păsările, oamenii și toate celelalte. Substantivele denumesc toate ființele, obiectele și lucrurile din această lume. Bucurându-se de frumusețea lumii create, oamenii au privit în jur și au văzut copaci verzi, râuri limpezi, soare galben, flori mirositoare, animale puternice. Și așa a apărut **adjectivul** care mereu însoțește un substantiv, arătând însușirile unei ființe sau	Conversația	Frontală	Anexa 1	

		ale unui obiect. Uneori, poate din plictiseală sau doar ca să se joace, oamenii au înlocuit substantivele cu alte cuvinte. Așa a apărut și **pronumele**, care mereu înlocuiește un substantiv. Toate aceste personaje: verbul, substantivul, adjectivul și pronumele au devenit mai târziu părți de vorbire și oamenii au început să le învețe la școală, pentru că pământul a tot crescut și a devenit atât de mare încât nu-ți mai ajunge o viață să-l pot străbate și cunoaște.				
3. Anunțarea subiectului și a obiectivelor lecției 2 minute		După cum deja v-ați dat seama, azi la ora de limba și literatura română vom vorbi despre părțile de vorbire învățate în acest an școlar. Vom reactualiza informațiile pe care le aveți, veți defini părțile de vorbire și veți discuta despre caracteristicile acestora, veți identifica părțile de vorbire, analizându-le gramatical și veți rezolva diferite exerciții cu acestea.	Explicația	Frontală		
4. Dirijarea învățării 30 minute	O1	În mijlocul tablei voi nota cu cretă colorată ”Părți de vorbire”, după care, voi ruga câte un elev să treacă la tablă pentru a scrie despre fiecare parte de vorbire ceea ce cunoaște. Voi dirija întrebările astfel: Îmi puteți spune care sunt personajele textului citit? (substantiv, adjectiv, pronume, verb). Ce este substantivul? (partea de vorbire care denumește ființe, lucruri, fenomene ale naturii,). De câte feluri sunt? (substantive comune și proprii) Îmi puteți da exemple pentru fiecare în parte? Ce mai puteți spune despre substantiv? (are gen - masculin, feminin sau neutru și număr - singular sau plural) Același lucru voi face pentru fiecare parte de vorbire rămasă (adjectiv, pronume și verb).	Conversația Exercițiul Ciorchinele	Frontală Individuală	Cretă colorată	Evaluare formativă

	O2 O3	Le voi da apoi elevilor o fișă pe care să lucreze, ieșind la tablă câte un copil, pentru a rezolva exercițiile (Anexa 2). Ceilalți colegi, cu un pix colorat, vor verifica dacă au realizat corect sarcina, comparând cu ceea ce este scris la tablă. **FIȘĂ DE LUCRU** **1. Citește cu atenție propozițiile următoare și precizează ce părți de vorbire sunt cuvintele subliniate:** • Mama **poartă** o fustă **nouă.** • Bunica a ieșit la **poartă.** • Vulpea **haină** a furat tot peștele. • Am văzut o **haină** de blană. • Eu **cer** o carte. • Pe **cer** strălucește soarele. • **Noi** mergem în excursie. • Pantofii **noi** sunt cu **toc**. • Eu **toc** ceapa pentru mâncare. **2**. **Pune în locul punctelor verbele potrivite: am căzut, a căzut, am râs, au râs, ai râs.** Bogdan ajunge acasă: — Mămico, azi toţi copiii ..... de un copil. El ..... într-o baltă. Eu nu ..... . — Foarte bine că nu ..... . Dar cine ..... în baltă? — Eu ....., mămico! **3. Înlocuiește substantivul comun din paranteză cu un substantiv propriu:** • (Fata)..... ascultă muzică. • (Țara)..... are capitala la (un oraș) ..... . • Tata a ieșit în parc cu (un cățel).....	Explicația Exercițiul	Individuală	Foaie flipchart cu exercițiile Fișă cu părțile de vorbire	Evaluare formativă Autoevaluare

		. • Ei au fost la schi în (munți)..... • Eu locuiesc în (un oraș)..... **4. Trece adjectivele din paranteză la forma corectă:** Iată-mă instalat în (veche) ..... meu jilț ca într-un (strașnică) ..... fotoliu. Imagini (ștearsă) ..... și glasuri (uitată) ....., (înghețat) ..... de vreme se dezmorțesc de căldură ca strigătele din poveștile (fantastic) ..... . (*La gura sobei* – fragment Alexandru Vlahuță) **5. Înlocuiește substantivele subliniate cu pronumele potrivite:** **<u>Marcel</u>** adună ghiocei pentru mama sa. **<u>Alina și Ioana</u>** se joacă în parcul de la marginea satului. **6. Analizează gramatical:** • **adjectivul din enunțul :** Era odată o vulpe vicleană. • **substantivele subliniate:** Începuseră <u>ploile</u> de toamnă, vântul împrăștia frunzele pe poteci și frigul prinse sa-l strângă de picioare... Și cum mergea <u>Iepurele</u>...se întâlni cu Ogarul... (*Ciuboțelele ogarului* – fragment de Călin Gruia) **7. Transformați propozițiile conform indicațiilor :** a) adjectivul în fața substantivului • **Veverița sprintenă umple scorburile.** b) substantivul propriu înlocuit cu un pronume	Exercițiul	Individuală		Observarea sistematică a elevilor Evaluare formativă Aprecieri verbale individuale și colective

		personal • **Cezar își va petrece vacanța la munte.** c) verbul la numărul plural • **Copilul merge în excursie.**	Exercițiul			Aprecieri verbale individuale și colective
5. Fixarea și asigurarea feed-back-ului 12 minute	O3	Se va realiza cu ajutorul unui joc – elevii vor primi o fișă cu un model de casă în care trebuie mai întâi să sorteze cuvintele date, scriindu-le pe fiecare la categoria potrivită (substantive, adjective, verbe, pronume), după care elevii taie și asamblează căsuța, obținând un suport vizual excelent (Anexa 3). 	Joc didactic	Frontală Individuală	Anexa 3 Căsuță: Părțile de vorbire Foarfecă lipici	Evaluare formativă Observarea sistematică a elevilor
6. Aprecieri finale 2 minute		Voi face aprecieri individuale și colective cu privire la participarea elevilor la lecție.	Conversația	Frontală		Aprecieri verbale individuale și colective

ANEXA 1

Legenda părților de vorbire

Se spune că demult, înainte ca lumea să fie lume, așa cum o știm noi astăzi, a fost o inteligență atotputernică pe care oamenii au numit-o, mai târziu, Dumnezeu. Și pentru că era singur și atotputernic, Dumnezeu a inventat CUVÂNTUL prin care a creat lumea.

Se crede că primul cuvânt a fost **verbul**, care avea puterea de a face, și așa Dumnezeu a făcut cerul și pământul. Și pentru ca pe pământ să se întâmple tot felul de fapte, mai târziu, au fost creați și oamenii. Atunci verbul exprimă toate acțiunile și stările oamenilor: a râde, a munci, a iubi, a alerga, a căuta, a dormi, a mânca, a citi, a învăța și multe altele.

Pentru a umple cerul și pământul, Dumnezeu a creat **substantivul**. Și așa a apărut lumina, ziua, noaptea, apele, mările, anotimpurile, zilele, pomii, animalele, păsările, oamenii și toate celelalte. Substantivele denumesc toate ființele, obiectele și lucrurile din această lume.

Bucurându-se de frumusețea lumii create, oamenii au privit în jur și au văzut copaci verzi, râuri limpezi, soare galben, flori mirositoare, animale puternice. Și așa a apărut **adjectivul** care mereu însoțește un substantiv, arătând însușirile unei ființe sau ale unui obiect.

Uneori, poate din plictiseală sau doar ca să se joace, oamenii au înlocuit substantivele cu alte cuvinte. Așa a apărut și **pronumele**, care mereu înlocuiește un substantiv.

Toate aceste personaje: verbul, substantivul, adjectivul și pronumele au devenit mai târziu părți de vorbire și oamenii au început să le învețe la școală, pentru că pământul a tot crescut și a devenit atât de mare încât nu-ți mai ajunge o viață să-l pot străbate și cunoaște.

ANEXA 2

FIȘĂ DE LUCRU

1. Citește cu atenție propozițiile următoare și precizează ce părți de vorbire sunt cuvintele subliniate:

- Mama **poartă** o fustă **nouă.** (.....)
- Bunica a ieșit la **poartă.** (.....)
- Vulpea **haină** a furat tot peștele. (.....)
- Am văzut o **haină** de blană. (.....)
- Eu **cer** o carte. (.....)
- Pe **cer** strălucește soarele. (.....)
- **Noi** mergem în excursie. (.....)
- Pantofii **noi** sunt cu **toc**. (.....)
- Eu **toc** ceapa pentru mâncare. (.....)

2. **Pune în locul punctelor verbele potrivite: am căzut, a căzut, am râs, au râs, ai râs.**

Bogdan ajunge acasă:

— Mămico, azi toţi copiii ..... de un copil. El ..... într-o baltă. Eu nu ..... .

— Foarte bine că nu ..... . Dar cine ..... în baltă?

— Eu ....., mămico!

3. Înlocuiește substantivul comun din paranteză cu un substantiv propriu:

- (Fata)..... ascultă muzică.
- (Țara)..... are capitala la (un oraș) .....
- Tata a ieșit în parc cu (un cățel) ..... .
- Ei au fost la schi în (munți) ..... .
- Eu locuiesc în (un oraș) ..... .

4. Trece adjectivele din paranteză la forma corectă:

Iată-mă instalat în (veche) ..... meu jilț ca într-un (strașnică) ..... fotoliu. Imagini (ștearsă) ..... și glasuri (uitată) ....., (înghețat) ..... de vreme se dezmorțesc de căldură ca strigătele din poveștile (fantastic) ..... .

(*La gura sobei* – fragment Alexandru Vlahuță)

5. Înlocuiește substantivele subliniate cu pronumele potrivite:

Marcel adună ghiocei pentru mama sa.

_____

Alina și Ioana se joacă în parcul de la marginea satului.

_____

6. Analizează gramatical:

- **adjectivul din enunțul :** Era odată o vulpe vicleană.

_____
_____

- **substantivele subliniate:**

Începuseră ploile de toamnă, vântul împrăștia frunzele pe poteci și frigul prinse sa-l strângă de picioare...

Și cum mergea Iepurele...se întâlni cu Ogarul...

(*Ciuboțelele ogarului* – fragment de Călin Gruia)

_____
_____
_____
_____

7. Transformați propozițiile conform indicațiilor :

d) adjectivul în fața substantivului

- **Veverița sprintenă umple scorburile.**

_____

e) substantivul propriu înlocuit cu un pronume personal

- **Cezar își va petrece vacanța la munte.**

_____

f) verbul la numărul plural

- **Copilul merge în excursie.**

_____

ANEXA 3

Model de casă: Părțile de vorbire

Indicații:

1. Se poartă o discuție cu elevii despre părțile de vorbire prezente pe căsuță.
2. Elevii sortează cuvintele date, scriindu-le pe fiecare, la categoria potrivită.
3. Elevii asamblează căsuța obținând astfel un suport vizual excelent.

ea	noi	pisică	ei
casă	frumoasă	lumină	ai
verde	este	ea	fericire
citesc	voi	am	înalt
joc	aromată	ele	
sărim	eu	ploaie	

